

KURTULUŞ SAVAŞI ANTLAŞMALAR DÖNEMİ

MUDANYA MÜTAREKESİ 11 Ekim 1922

Mütareke Temsilcileri

İSMET İNÖNÜ
ASIM GÜNDÜZ
TEVFİK BİYİKLIOĞLU

Maddeler

- Türk – Yunan Kuvvetleri Çatışması sona erecek
- Yunan Kuvvetleri 15 gün içerisinde Meriç Nehrine kadar Doğu Trakya'yı İtilaf Devletlerine teslim edecek
- Türk – Yunan Çatışması engellenmeye çalışıldı
- Doğu Trakya'yı, İtilaf Devletleri 30 gün içerisinde Türk Kuvvetlerine teslim edecek
- Doğu Trakya'yı **REFET BELE** teslim aldı.
- Barış Antlaşması sonrası İstanbul bir hafta içerisinde boşaltılacak
- İngilizler, 2 Ekim 1923'te İstanbul'u tamamen boşatıldı.
- Doğu Trakya TBMM'nin Jandarma Kuvvetleri tarafından sadece 8000 kişilik bir kuvvetle güvenlik amaçlı korunacak
- İstanbul, Boğazlar ve çevresi TBMM, Hükümetine bırakılacak
- Osmanlı **RESMEN** sona erdi.
- Teslim kararının ardından İstanbul'a ilk giren kişi **REFET BELE** (19 Ekim 1922)
- GÜLNİHAL VAPURU** ile geldi
- Barış Antlaşmasına kadar Türk Kuvvetleri Çanakkale ve İzmit Yarımadasında belirlenen çizgiyi geçmeyecek

- İtilaf Devletleri barış antlaşmasına kadar İstanbul'da kuvvet bulunduracak

Önemli Bilgiler...

- ✓ David Lloyd George Sevr'den sonra Mudanya'yı **GERİLEME ANTLAŞMASI** olarak ifade eder.
- ✓ David Lloyd George Mudanya sonrası istifa etti. Yerine **BONAR LAW** hükümeti kuruldu.

Kimdir bu... 😊

- 1923'te Türkiye'ye gelerek Mustafa Kemal ile görüştü
- Mudanya için "Kemalistlerin baskısı altında İtilaf Devletlerinin teslimiyetleri" ifadesini kullandı
- James Bryce ile birlikte **Mavi Kitap** adlı eseri yazdı

ARNOLD TOYNBEE

Örnek Soru:

Aşağıdakilerden hangisi kurtuluş savaşının mali kaynakları içerisinde yer almaz?

- A) Adet-i Ağnam
- B) Halktan toplanan bağışlar
- C) Kongre bağışları (Ege bölgesinden)
- D) Oktrova (İthalat-İhracattan alınan vergi)
- E) Teşvik-i Sanayi Kanunu dc

SALTANATIN KALDIRILMASI 1 Kasım 1922

Nedenler

- Mondros Sonrası işgallere tepkisiz kalması
- TBMM'ye karşı isyanlarda etkili olması
- Ulusal Egemenliğe ters düşmesi
- TBMM'deki saltanat yanlıları
- İkili yönetime sebep olmaları
- Lozan'a Osmanlı Devleti'nin davet edilmesi

Dr. RIZA NUR'un başında bulunduğu 80 kişi tarafından TBMM'ye sunulan teklif sonucu kaldırıldı

Önemli Bilgiler...

- /// Vahdettin, yurt dışına çıkma isteğini **GENERAL HARRINGTON'** a bildirdi.
- /// Osmanlı **HUKUKEN** *sona erdi.*
- /// Laiklik yolunda atılan **İLK** adım
- ☞ Son adım ise 5 Şubat 1937'de **ALTI İLKENİN 1924 ANAYASASINA** dahil olması
- /// Mustafa Kemal, gelecek tepkileri önlemek için **HALİFELİĞİ KALDIRMADI**
- /// **ABDÜLMECİD EFENDİ** 162 oyla halife seçildi
- /// Saltanat Kaldırıldığında aynı zamanda görev yapan **son hükümet** **TEVFİK PAŞA HÜKÜMETİ**
- /// Saltanat Kaldırılması sonrası **HÜSEYİN AVNİ SÖZEN** **TBMM Başkanı Seçildi**
- /// Vahdettin, Oğlu **Ertuğrul**'la birlikte **17 Kasım 1922'de MALAYA ZIRHLISI** Malta üzerinden San – Remo'ya geçti.
- /// Damat Ferit, **FRANSA**'ya kaçtı.
- /// Saltanatın kaldırılması, **LAIKLİK** ve **CUMHURİYETÇİLİK** ile ilgilidir.

LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

I.Tur: 20 Kasım 1922 / 4 Şubat 1923

II. Tur: 23 Nisan 1923 / 24 Temmuz 1923

- Ek maddeler hariç **143 Maddeden** oluşur.
- I.TBMM görüşmeleri yaptı ve imzaladı
II. TBMM onayladı → **23 Ağustos 1923**
- Lozan, **6 Haziran 1924**'te yürürlüğe girdi.
- Lozan, *İsviçre*'de **RUMİNE SARAYI**'nda imzalandı.

Lozan'a gönderilen heyet:

Dış İşleri Bakanı: **İSMET İNÖNÜ**
RIZA NUR - HASAN SAKA

Lozan'a katılan edebiyatçılarımız:

RUŞEN EŞREF UNAYDIN
YAHYA KEMAL BEYATLI

Lozan'a katılan tarihçimiz:

YUSUF HİKMET BAYUR

Katılan Devletler...

TÜRKİYE	JAPONYA
İNGİLTERE	ROMANYA
FRANSA	YUGOSLAVYA
İTALYA	BELÇİKA
YUNANİSTAN	PORTEKİZ

Boğazlarla ilgili Katılanlar...

SOVYET RUSYA
GÜRCİSTAN
UKRAYNA
BULGARİSTAN → Trakya Sınırı ile görüşmelere katıldı

ABD, doğrudan katılmamış, **gözlemci** sıfatı ile katıldı

Taviz verilmeyen konular...

- KAPTÜLASYONLAR
- ERMENİ MESELESİ
- BAĞIMSIZLIK ORDUNUN
- SINIRLANDIRILMASI

I.Tur'da Antlaşma Sağlanamadı

- ☞ Musul, azınlıklar, savaş tazminatı boğazlar gibi maddeler nedeniyle antlaşma sağlanamadı
- ☞ **4 Şubat 1923' TÜRKİYE konferansı terketti.**

Lozan'ın Resmi Dilleri

İNGİLİZCE / FRANSIYZCA / İTALYANCA

Lozan'da bu sözü kim söyledi?

“Çok ıstırap çektik, çok kan döktük, bütün medeni milletler gibi istiklal istiyoruz.”

İSMET İNÖNÜ

Lozan'a ara verildiği sırada...

- ❖ Mustafa Kemal, halkın sorunlarını dinlemek için yurt içi gezileri yaptı
ESKİŞEHİR / İZMİT / İZMİR / BURSA / BALIKESİR
- ❖ Zübeyde Hanım **15 Ocak 1923**'te *vefat etti*.
Doğum Yeri: LANGAZA
MEZARI: İZMİR / Karşıyaka
- ❖ Devletin ekonomik politikalarını belirlemek için **İZMİR İKTİSAT KONGRESİ** yapıldı.
17 Şubat 1923
- ❖ Kongre Başkanlığına **KAZIM KARABEKİR** seçildi.

MADDELER...

DOĞU SINIRI:

- Kars **Antlaşması** esas alındı.
- Kars, **Ardahan Türkiye'ye**
- Batum, **Gürcistan'a**

GÜNEY SINIRI:

- Türkiye ve İngiltere, Musul konusunda **anlaşamadılar**

HATAY SINIRI:

- 20 Ekim 1921 **Ankara Antlaşması**'na göre çizildi.
HATAY, Türkiye sınırının dışında kaldı.

TRAKYA SINIRI:

- 29 Eylül 1913** İstanbul Antlaşması
- 11 Ekim 1922** Mudanya Mütarekesi
- **Meriç Nehri**, sınır kabul edilmiştir.
- Lozan'da **da** aynı durum kabul edildi.
- Doğu **Trakya** Türkiye'ye
- Batı **Trakya** geri alınamadı

Halk oylaması yapılmadı, Misak-ı Milliye aykırı çözüldü

EGE ADALARI:

- Sakız, Sisam, Semadirek, İmni, Midilli, Ahikerya **YUNANİSTAN'a**
- Gökçeada (İmroz), Bozcaada (Taşoz) **TÜRKİYE'ye** bırakıldı.
- KIBRIS:**
- İngiltere'ye bırakıldı
- 1878'de İngiltere'ye bırakılmıştı
- 1914'te İngiltere ilhak etti
- LOZAN'da aynı durum kabul edildi.**

RODOS ve 12 ADA:

- 15 Ekim 1912 Uşi antlaşması ile geçici olarak **İTALYA'ya** bırakılmıştı.
- LOZAN'da Rodos, 12 Ada ve Meis Adaları **İTALYA'ya** bırakıldı
- II. Dünya Savaşı sonrasında **1947 PARİS ANTLAŞMASIYLA** Yunanistan'a bırakıldı.

İSTANBUL:

- En uzun süre işgal altında kalan şehrimizdir.
(5 yıl) 13 Kasım 1918 / 6 Ekim 1923
- İngiliz General Harrington **ARABIC** adlı gemiyle İstanbul'u terketti.
- Lozan sonrası Türk ordusunun başındaki komutan **ŞÜKRÜ NAILİ PAŞA**
- Mudanya Sonrası 19 Ekim 1922'de İstanbul'a giren **REFET BELE**

DIŞ BORÇLAR:

- Misak-ı Milli Sınırları içinde kalan yerler için kendi payımıza düşeni **Türk Lirası** ve **Fransız Frangı** olarak **1954'e kadar** taksitler halinde ödedik.
- Borçlar konusunda en fazla sorun yaşadığımız devlet **FRANSA**

DUYUN-U UMUMİYE:

- *Tamamen kaldırıldı.*
- Ekonomik ve siyasi bağımsızlık **sağlandı.**
- **Misak-ı Milliye uygun olarak çözüldü**
- **MİLLİYETÇİLİK** ilkesi ilgilidir.

AZINLIKLAR:

- İç Mesele olarak görüldü.
- Bütün Vatandaşlar **Türk Vatandaşı** olarak görüldü
- Misak-ı Milliye uygun olarak çözüldü

MÜBADELE:

- Diğer adı **ETABLİ MESELESİ**
- Batı Trakya'daki Türkler ile İstanbul, Gökçeada ve Bozcaada'daki Rumlar Hariç...
- “Yunanistan'daki Türkler ve Türkiye'deki Rumlar karşılıklı olarak yer değiştirecektir.”
- Mübadele Sorunu Lozan sonrası devam etti.
- 1930'da VENEZİLOS'un Türkiye Ziyareti sorunun çözümü için zeytin dalı olarak algılandı

SAVAŞ TAZMİNATI:

- 1923'e kadar devletler kayıp ve zararları için her türlü parasal haklarından vazgeçti.
(**Reşadiye ve Sultan Osman'dan vazgeçti**)
- Yunanistan, Batı Ege'de verdiği zararlar için **KARAĞAÇ** ve **BOSNA KÖYÜ** savaş tazminatı olarak Türkiye'ye verecektir.

BOĞAZLAR:

- Boğazlar Türk toprağı sayılacak
- Başkanı Türk olan Uluslararası komisyon tarafından yönetilecek
- Lozan'a göre Boğazların güvenliğini Milletler Cemiyeti sağlayacak
- Boğazların her iki yakasında Türk Askeri olmayacak (15 km.'ye kadar izin verildi)

Boğazlardan Geçiş...

- ❖ Askeri olmayan gemi ve uçaklar **BARİŞ ZAMANINDA tonaj ve zaman bakımından sınırlandırılarak** geçebilecek
- ❖ Ticaret gemileri serbestçe geçebilecek
- ❖ **SAVAŞ ZAMANINDA, TÜRKİYE, tarafsız kalırsa** gemiler serbestçe geçebilecek
- ❖ **SAVAŞ ZAMANINDA, TÜRKİYE, savaşta ise** tarafsız gemiler ve sivil uçaklar serbestçe geçebilecek

Lozan'da Boğazlar Maddesi

- **ULUSAL EGEMENLİĞİMİZE**
- **ULUSAL BAĞIMSIZLIĞIMIZA**
- Misak-ı Milliye*
- aykırı** olarak çözüldü

KAPİTÜLASYONLAR:

- Tamamen kaldırıldı.
- Ekonomik ve siyasi bağımsızlık sağlandı.
- Milliyetçilik ilkesi ile ilgilidir.

YABANCI OKULLAR:

- İç mesele olarak görüldüğü için konferansta konuşulmasını **KABUL ETMEDİ**
- Lozan'dan sonra tekrar gündeme gelmesine rağmen **taviz verilmemiştir.**
- Yabancı Okullar sorununda en fazla FRANSA ve PAPALIK sorun oldu.

PATRİKHANE

- Patrikhane ile ilgili doğrudan bir karar alınmadı
- Türkiye Patrikhaneyi ülke dışına çıkaramadı
- Patrikhane'nin ülkedeki hukuk kurallarına bağlı kalınması istendi

Misak-ı Milliye'ye Uygun Çözülen Konular

- Kapitülasyonlar
- Azınlıklar
- Duyun-u Umumiye
- Dış Borçlar
- Mübadele
- Yabancı Okullar
- Ermeni Meselesi'nin gündeme gelmesine izin verilmedi

Misak-ı Milliye'ye Uygun Çözilemeyen Konular

- MUSUL MESELESİ

Misak-ı Milliye'ye Aykırı Karara Varılıp; İleride Uygun Olarak Çözölen Konular

- ✓ Boğazlar Meselesi
- ✓ Hatay (Suriye Sınırı)

Türkiye'nin Lehine Çözölüp Yeniden Gündeme Gelen Konular

- Yabancı Okullar
- Dış Borçlar
- Mübadele

Lozan'dan Sonra Tekrar Gündeme Gelen Konular

- /// Yabancı Okullar Sorunu **1925**
Lehimize Çözölmüştü
Yeniden gündeme geldi
- /// Dış Borçlar **1928 – 1931 – 1933**
Lehimize Çözölmüştü
Yeniden gündeme geldi
- /// Mübadele **1930**
Lehimize Çözölmüştü
Yeniden gündeme geldi
- × Musul Meselesi **1926**
HİÇ ÇÖZÖLEMEMİŞTİ
- Boğazlar **1936**
ALEYHİMİZE ÇÖZÖLMÜŞTÜ
Yeniden Gündeme Geldi
- Hatay Sorunu **1939**
ALEYHİMİZE ÇÖZÖLMÜŞTÜ
Yeniden Gündeme Geldi
- Kıbrıs (İngiltere'ye bırakılmıştı)
ALEYHİMİZE ÇÖZÖLMÜŞTÜ
1954'te Yeniden Gündeme Geldi